

ΚΕΒ

Έρευνα και Ανάλυση
Παρατηρητήριο Ανταγωνιστικότητας

Τεύχος 27
Μάρτιος 2005

Δελτίο Ανταγωνιστικότητας

ΕΛΛΑΔΑ:

**ΜΙΚΡΑ ΒΗΜΑΤΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΙΤΕΥΞΗ ΤΩΝ ΣΤΟΧΩΝ
ΤΗΣ ΛΙΣΑΒΟΝΑΣ**

ΧΡΕΙΑΖΕΤΑΙ ΕΠΙΤΑΧΥΝΣΗ ΒΗΜΑΤΙΣΜΟΥ

Αν και με χαμηλές επιδόσεις στους περισσότερους δείκτες, η Ελλάδα μέχρι σήμερα πραγματοποίησε ταχύτερη πρόοδο από το μέσο όρο της Ε.Ε.

Δεν μπορεί όμως να συνεχιστεί και στο μέλλον αυτή η πορεία αν δεν επικεντρώσουμε την προσπάθειά μας στην αύξηση της ανταγωνιστικότητας

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1. Σύνοψη
2. Η στρατηγική της Λισαβόνας και η ενδιάμεση αναθεώρησή της
3. Η πορεία της Ελλάδας στην επίτευξη των στόχων της Λισαβόνας
4. Οι παράγοντες που τροφοδότησαν την ανάπτυξη στο παρελθόν έχουν ήδη εξασθενήσει – Η ανταγωνιστικότητα βάση για το μέλλον
5. Προτάσεις πολιτικής

1. Σύνοψη

Η πρόσφατη αξιολόγηση των επιτευγμάτων της ευρωπαϊκής οικονομίας, οδηγεί στη διαπίστωση ότι η μετεξέλιξη της ευρωπαϊκής οικονομίας σε πρωτοπόρο οικονομία της γνώσης και η αύξηση της απασχόλησης σύμφωνα με τους στόχους της Λισαβόνας προχωρούν με ιδιαίτερα αργούς ρυθμούς.

Η αξιολόγηση των επιδόσεων της Ελλάδας σε μια σειρά από δείκτες οδηγεί στο συμπέρασμα ότι απέχει πολύ από το μέσο όρο των επιδόσεων της

Ε.Ε. Παρόλα αυτά η σχετική βελτίωση των επιδόσεων της Ελλάδας κατά την περίοδο 1999 – 2003 ήταν μεγαλύτερη από την πρόοδο των άλλων χωρών.

Όμως η μεγάλη πρόοδος της Ελλάδας τα τελευταία χρόνια στηρίχτηκε σε παράγοντες που δεν θα επαναληφθούν στο μέλλον όπως τα χαμηλά επιτόκια, η προετοιμασία για τους Ολυμπιακούς Αγώνες και το Γ' Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης.

Χρειάζεται να ανανεώσουμε τη δέσμευσή μας για την επίτευξη

των συμφωνημένων στόχων και να επιταχύνουμε τη διαδικασία αλλαγών που θεωρεί επιβεβλημένες η στρατηγική της Λισαβόνας. Στην Ελλάδα, αυτή η απαίτηση είναι εντονότερη και επιτακτικότερη γιατί εμείς δεν χρειάζεται απλώς να τρέξουμε όσο και οι άλλοι εταίροι μας στην Ευρωπαϊκή Ένωση, χρειάζεται να τρέξουμε ταχύτερα για να συγκλίνουμε σε όρους βιοτικού επιπέδου, παραγωγικότητας, μισθών, ποιότητας ζωής.

2. Η στρατηγική της Λισαβόνας και η ενδιάμεση αναθεώρησή της

Το Μάρτιο του 2000, στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Λισαβόνας τέθηκε ένας νέος στρατηγικός στόχος για τη δεκαετία 2000 – 2010: «να γίνει η Ε.Ε. η ανταγωνιστικότερη και δυναμικότερη οικονομία της γνώσης ανά την υφήλιο, ικανή για βιώσιμη οικονομική ανάπτυξη με περισσότερες και καλύτερες θέσεις εργασίας και με μεγαλύτερη κοινωνική συνοχή». Για την επίτευξη αυτού του στόχου ορίστηκαν δύο βασικοί τομείς δράσεις:

- Προετοιμασία της μετάβασης σε μια ανταγωνιστική οικονομία βασισμένη στη γνώση,
- Εκσυγχρονισμός του ευρωπαϊκού κοινωνικού προτύπου μέσω της επένδυσης στον άνθρωπο και της οικοδόμησης ενός ενεργού κράτους πρόνοιας.

Η ενδιάμεση αναθεώρηση της στρατηγικής της Λισαβόνας: Επικέντρωση στην ανάπτυξη και την απασχόληση.

Το Νοέμβριο του 2004 η Ομάδα Υψηλού Επιπέδου προεδρευόμενη από τον Wim Kok ολοκλήρωσε την έκθεση με

τίτλο «Η αντιμετώπιση της πρόκλησης (Facing the challenge)» στην οποία γίνεται αξιολόγηση του βαθμού επίτευξης των στόχων της Λισαβόνας. Το βασικό συμπέρασμα της έκθεσης είναι ότι υπάρχει καθυστέρηση στην υλοποίηση των στόχων της Λισαβόνας και ότι εάν δεν επιταχυνθεί η εφαρμογή τους δεν θα καταφέρουμε να καλύψουμε τη διαφορά ανταγωνιστικότητας που έχουμε σε σχέση με τη Βόρεια Αμερική και την Ιαπωνία.

Ύστερα από την παρουσίαση της έκθεσης Wim Kok και τη συζήτησή της στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο (του Νοεμβρίου του 2004), η ενδιάμεση αναθεώρηση της Στρατηγικής της Λισαβόνας αποτελεί πλέον προτεραιότητα για την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο.

Με την ανακοίνωσή της προς το Εαρινό Ευρωπαϊκό Συμβούλιο στις 2 Φεβρουαρίου 2005 με τίτλο «Συνεργασία για την οικονομική μεγέθυνση και την απασχόληση – Νέο ξεκίνημα για τη στρατηγική της Λισαβόνας» η Ευρωπαϊκή Επιτροπή προτείνει

ένα «**νέο ξεκίνημα για τη στρατηγική της Λισαβόνας, επικεντρώνοντας τις προσπάθειές μας σε δύο κύριους στόχους – **επίτευξη ισχυρότερης, βιώσιμης οικονομικής μεγέθυνσης και δημιουργία περισσότερων και καλύτερων θέσεων απασχόλησης****».

Για την εκπλήρωση των παραπάνω δύο στόχων η Επιτροπή προτείνει τρεις βασικούς τομείς δράσης:

- Να καταστεί η Ευρώπη ελκυστικότερος τόπος επενδύσεων και εργασίας
- Γνώση και καινοτομία ως παράγοντες μεγέθυνσης
- Δημιουργία περισσότερων και καλύτερων θέσεων απασχόλησης

3. Η πορεία της Ελλάδας στην επίτευξη των στόχων της Λισαβόνας

Η Ελλάδα ξεκίνησε από χαμηλές επιδόσεις

Η Ελλάδα δυστυχώς συγκαταλέγεται μεταξύ των χωρών που έχουν την χαμηλότερη επίδοση στην ικανοποίηση των στόχων της Λισαβόνας:

- Η μέση παραγωγικότητα του εργατικού δυναμικού διαμορφώνεται στα χαμηλότερα επίπεδα της Ευρώπης των 15.
- Οι δαπάνες για την έρευνα και την καινοτομία είναι ανεπαρκείς.
- Ο κρατικός έλεγχος και η διαχείριση των επιχειρήσεων δημόσιας ωφέλειας, ο κρατικός παρεμβατισμός υπό τη μορφή των υπερβολικών ρυθμίσεων, της γραφειοκρατίας και της αναποτελεσματικότητας της δημόσιας διοίκησης δημιουργούν μια σημαντική επιβάρυνση στις επιχειρήσεις.

➤ Η ακαμψία της αγοράς εργασίας εμποδίζει την ανταγωνιστικότητα των εταιριών και υπονομεύει αντί να υποστηρίξει τη δημιουργία θέσεων απασχόλησης.

- Η ανεργία παραμένει σε υψηλά επίπεδα.
- Το εμπορικό έλλειμμα διαρκώς διευρύνεται.
- Οι υπερβολικές ρυθμίσεις και ο κεντρικός έλεγχος του εκπαιδευτικού συστήματος καθιστούν απαγορευτική την ευέλικτη προσαρμογή του στις σύγχρονες ανάγκες της οικονομίας και της κοινωνίας.
- Οι δημόσιες καταναλωτικές δαπάνες παραμένουν υψηλές και ο κρατικός προϋπολογισμός εξακολουθεί να εμφανίζει ελλείμματα, παρά την ευνοϊκή οικονομική συγκυρία.
- Η χαμηλή κατάταξη στις περισσότερες εκθέσεις Διε-

θνούς Ανταγωνιστικότητας περιορίζει τις δυνατότητες προσέλκυσης επαρκών παραγωγικών επενδύσεων.

Συνολικά, η Ελλάδα καταλαμβάνει την 22η θέση στο σύνολο των 25 χωρών της Ε.Ε. με κριτήριο τον αριθμό των δεικτών στους οποίους η κάθε χώρα είχε τιμή μεγαλύτερη ή ίση με το μέσο όρο της Ε.Ε.-15.

Στους πίνακες που ακολουθούν φαίνεται η κατάταξη των χωρών της Ε.Ε.-25 και η θέση της Ελλάδας σύμφωνα με τις επιδόσεις της σε κάθε ένα από τους 15 δείκτες με βάση τους οποίους παρακολουθείται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή η πρόοδος στην επίτευξη των στόχων της Λισαβόνας.

Η Ελλάδα καταλαμβάνει από ενδιάμεση έως χαμηλή θέση μεταξύ των 25 χωρών-μελών της Ε.Ε.

Πίνακας 1: Κατάταξη των 25 χωρών της Ε.Ε. σύμφωνα με τις επιδόσεις τους σε 15 δείκτες

ΔΕΙΚΤΗΣ 1 ΑΕΠ κατά κεφαλή (Μονάδες Αγοραστικής Δύναμης, Ε.Ε.-15 = 100) 2003			ΔΕΙΚΤΗΣ 2 Παραγωγικότητα εργασίας ανά απασχολούμενο (Ε.Ε.-15 = 100) 2003			ΔΕΙΚΤΗΣ 3 Ποσοστό Απασχόλησης 2003		
ΧΩΡΑ	ΤΙΜΗ	ΚΑΤΑΤΑΞΗ	ΧΩΡΑ	ΤΙΜΗ	ΚΑΤΑΤΑΞΗ	ΧΩΡΑ	ΤΙΜΗ	ΚΑΤΑΤΑΞΗ
Λουξεμβούργο	194,6	1	Λουξεμβούργο	132,2	1	Δανία	75,1	1
Ιρλανδία	121,7	2	Ιρλανδία	119,7	2	Ολλανδία	73,5	2
Δανία	112,9	3	Βέλγιο	118,4	3	Σουηδία	72,9	3
Αυστρία	111,4	4	Γαλλία	113,7	4	Ηνωμένο Βασίλειο	71,8	4
Ολλανδία	109,9	5	Ιταλία	103,6	5	Αυστρία	69,2	5
Ηνωμένο Βασίλειο	108,9	6	Ηνωμένο Βασίλειο	101,9	6	Κύπρος	69,2	5
Βέλγιο	106,6	7	Φιλανδία	98,6	7	Φιλανδία	67,7	7
Σουηδία	105,6	8	Δανία	97,8	8	Πορτογαλία	67,2	8
Γαλλία	103,8	9	Σουηδία	96,5	9	Ιρλανδία	65,4	9
Φιλανδία	100,6	10	Αυστρία	96,4	10	Γερμανία	65,0	10
Γερμανία	98,8	11	Ολλανδία	95,2	11	Τσεχία	64,7	11
Ιταλία	97,8	12	Ισπανία	94,8	12	Γαλλία	63,2	12
Ισπανία	87,3	13	Γερμανία	94,3	13	Εσθονία	62,9	13
Κύπρος	76,3	14	Ελλάδα	90,3	14	Λουξεμβούργο	62,7	14
Ελλάδα	73,0	15	Μάλτα	82,3	15	Σλοβενία	62,6	15
Σλοβενία	70,6	16	Κύπρος	77,1	16	Λετονία	61,8	16
Πορτογαλία	68,3	17	Σλοβενία	70,0	17	Λιθουανία	61,1	17
Μάλτα	68,1	18	Πορτογαλία	63,5	18	Ισπανία	59,7	18
Τσεχία	66,5	19	Ουγγαρία	62,8	19	Βέλγιο	59,6	19
Ουγγαρία	55,6	20	Τσεχία	61,3	20	Ελλάδα	57,8	20
Σλοβακία	46,8	21	Σλοβακία	54,1	21	Σλοβακία	57,7	21
Εσθονία	42,5	22	Πολωνία	49,6	22	Ουγγαρία	57,0	22
Πολωνία	42,2	23	Λιθουανία	44,4	23	Ιταλία	56,1	23
Λιθουανία	41,9	24	Εσθονία	43,1	24	Μάλτα	54,2	24
Λετονία	38,8	25	Λετονία	40,1	25	Πολωνία	51,2	25

Πίνακας 1: Κατάταξη των 25 χωρών της Ε.Ε. σύμφωνα με τις επιδόσεις τους σε 15 δείκτες (Συνέχεια)

ΔΕΙΚΤΗΣ 4 Ποσοστό απασχόλησης γυναικών 2003			ΔΕΙΚΤΗΣ 5 Ποσοστό απασχόλησης εργαζόμενων μεγαλύτερων ηλικιών 2003			ΔΕΙΚΤΗΣ 6 Αποκτηθείσα εκπαίδευση (ποσοστό ηλικιών 20 - 24) 2003		
ΧΩΡΑ	ΤΙΜΗ	ΚΑΤΑΤΑΞΗ	ΧΩΡΑ	ΤΙΜΗ	ΚΑΤΑΤΑΞΗ	ΧΩΡΑ	ΤΙΜΗ	ΚΑΤΑΤΑΞΗ
Σουηδία	71,5	1	Σουηδία	68,6	1	Σλοβακία	94,1	1
Δανία	70,5	2	Δανία	60,2	2	Τσεχία	92,0	2
Ολλανδία	65,8	3	Ηνωμένο Βασίλειο	55,5	3	Σλοβενία	90,7	3
Φιλανδία	65,7	4	Εσθονία	52,3	4	Πολωνία	88,8	4
Ηνωμένο Βασίλειο	65,3	5	Πορτογαλία	51,1	5	Ιρλανδία	85,7	5
Αυστρία	62,8	6	Κύπρος	50,4	6	Σουηδία	85,6	6
Πορτογαλία	60,6	7	Φιλανδία	49,6	7	Φιλανδία	85,2	7
Κύπρος	60,4	8	Ιρλανδία	49,0	8	Ουγγαρία	85,0	8
Γερμανία	59,0	9	Ολλανδία	44,8	9	Αυστρία	83,8	9
Εσθονία	59,0	9	Λιθουανία	44,7	10	Κύπρος	82,2	10
Λιθουανία	58,4	11	Λετονία	44,1	11	Λιθουανία	82,1	11
Λετονία	57,9	12	Τσεχία	42,3	12	Ελλάδα	81,7	12
Σλοβενία	57,6	13	Ελλάδα	42,1	13	Εσθονία	81,4	13
Γαλλία	57,2	14	Ισπανία	40,8	14	Βέλγιο	81,3	14
Τσεχία	56,3	15	Γερμανία	39,5	15	Γαλλία	80,9	15
Ιρλανδία	55,8	16	Γαλλία	36,8	16	Ηνωμένο Βασίλειο	78,2	16
Σλοβακία	52,2	17	Μάλτα	32,5	17	Δανία	74,4	17
Λουξεμβούργο	52,0	18	Αυστρία	30,4	18	Λετονία	74,0	18
Βέλγιο	51,8	19	Ιταλία	30,3	19	Ολλανδία	73,3	19
Ουγγαρία	50,9	20	Λουξεμβούργο	30,0	20	Γερμανία	72,5	20
Ισπανία	46,0	21	Ουγγαρία	28,9	21	Ιταλία	69,9	21
Πολωνία	46,0	21	Βέλγιο	28,1	22	Λουξεμβούργο	69,8	22
Ελλάδα	43,8	23	Πολωνία	26,9	23	Ισπανία	63,4	23
Ιταλία	42,7	24	Σλοβακία	24,6	24	Πορτογαλία	47,7	24
Μάλτα	33,6	25	Σλοβενία	23,5	25	Μάλτα	43,0	25

ΔΕΙΚΤΗΣ 7 Δαπάνες για έρευνα και ανάπτυξη (ποσοστό του ΑΕΠ) 2003			ΔΕΙΚΤΗΣ 8 Επιχειρηματικές επενδύσεις (ποσοστό του ΑΕΠ) 2003			ΔΕΙΚΤΗΣ 9 Συγκριτικά επίπεδα τιμών (Ε.Ε.-15 = 100) 2002		
ΧΩΡΑ	ΤΙΜΗ	ΚΑΤΑΤΑΞΗ	ΧΩΡΑ	ΤΙΜΗ	ΚΑΤΑΤΑΞΗ	ΧΩΡΑ	ΤΙΜΗ	ΚΑΤΑΤΑΞΗ
Σουηδία	4,3	1	Εσθονία	25,0	1	Σλοβακία	44	1
Φιλανδία	3,4	2	Σλοβακία	23,2	2	Λιθουανία	51	2
Δανία	2,5	3	Λετονία	22,9	3	Τσεχία	53	3
Γερμανία	2,5	3	Τσεχία	22,4	4	Λετονία	54	4
Αυστρία	2,2	5	Ισπανία	22,1	5	Ουγγαρία	55	5
Βέλγιο	2,2	5	Ελλάδα	21,8	6	Πολωνία	58	6
Γαλλία	2,2	5	Σλοβενία	21,1	7	Εσθονία	61	7
Ηνωμένο Βασίλειο	1,9	8	Αυστρία	20,3	8	Μάλτα	72	8
Ολλανδία	1,9	8	Ουγγαρία	19,8	9	Σλοβενία	73	9
Λουξεμβούργο	1,7	10	Ιρλανδία	19,7	10	Πορτογαλία	74	10
Σλοβενία	1,5	11	Πορτογαλία	19,1	11	Ελλάδα	80	11
Τσεχία	1,2	12	Δανία	18,2	12	Ισπανία	82	12
Ιρλανδία	1,2	12	Βέλγιο	17,9	13	Κύπρος	83	13
Ιταλία	1,1	14	Λιθουανία	17,8	14	Ιταλία	95	14
Ουγγαρία	1,0	15	Ολλανδία	16,5	15	Βέλγιο	99	15
Ισπανία	1,0	15	Ιταλία	16,5	15	Γαλλία	100	16
Πορτογαλία	0,9	17	Γερμανία	16,3	17	Λουξεμβούργο	100	16
Εσθονία	0,8	18	Γαλλία	15,9	18	Αυστρία	102	18
Λιθουανία	0,7	19	Φιλανδία	15,3	19	Ολλανδία	102	18
Σλοβακία	0,6	20	Λουξεμβούργο	15,0	20	Γερμανία	104	20
Πολωνία	0,6	20	Πολωνία	14,9	21	Ηνωμένο Βασίλειο	108	21
Ελλάδα	0,6	20	Ηνωμένο Βασίλειο	14,6	22	Σουηδία	117	22
Λετονία	0,4	23	Κύπρος	14,1	23	Ιρλανδία	118	23
Κύπρος	0,3	24	Σουηδία	12,6	24	Φιλανδία	123	24
						Δανία	131	25

Πίνακας 1: Κατάταξη των 25 χωρών της Ε.Ε. σύμφωνα με τις επιδόσεις τους σε 15 δείκτες (Συνέχεια)

ΔΕΙΚΤΗΣ 10 Ποσοτό γενικού πληθυσμού στο όριο της φτώχειας 2003			ΔΕΙΚΤΗΣ 11 Ποσοτό γενικού πληθυσμού σε μακροχρόνια ανεργία 2003			ΔΕΙΚΤΗΣ 12 Διασπορά περιφερειακών ποσοστών απασχόλησης 2003		
ΧΩΡΑ	ΤΙΜΗ	ΚΑΤΑΤΑΞΗ	ΧΩΡΑ	ΤΙΜΗ	ΚΑΤΑΤΑΞΗ	ΧΩΡΑ	ΤΙΜΗ	ΚΑΤΑΤΑΞΗ
Τσεχία	8	1	Λουξεμβούργο	0,9	1	Ολλανδία	2,4	1
Σουηδία	9	2	Σουηδία	1,0	2	Αυστρία	3,1	2
Ουγγαρία	10	3	Ολλανδία	1,0	2	Ελλάδα	3,6	3
Δανία	10	3	Δανία	1,1	4	Πορτογαλία	3,9	4
Σλοβενία	11	5	Αυστρία	1,1	4	Σουηδία	4,3	5
Ολλανδία	11	5	Κύπρος	1,1	4	Γαλλία	5,0	6
Γερμανία	11	5	Ηνωμένο Βασίλειο	1,1	4	Τσεχία	5,8	7
Φιλανδία	11	5	Ιρλανδία	1,5	8	Ηνωμένο Βασίλειο	6,0	8
Λουξεμβούργο	12	9	Πορτογαλία	2,2	9	Γερμανία	6,0	8
Αυστρία	12	9	Φιλανδία	2,3	10	Φιλανδία	6,1	10
Βέλγιο	13	11	Ουγγαρία	2,4	11	Πολωνία	7,2	11
Πολωνία	15	12	Σλοβενία	3,4	12	Σλοβακία	7,6	12
Μάλτα	15	12	Μάλτα	3,5	13	Βέλγιο	7,7	13
Γαλλία	15	12	Γαλλία	3,5	13	Ουγγαρία	8,5	14
Λετονία	16	15	Βέλγιο	3,7	15	Ισπανία	8,9	15
Κύπρος	16	15	Τσεχία	3,8	16	Ιταλία	17,0	16
Λιθουανία	17	17	Ισπανία	3,9	17			
Ηνωμένο Βασίλειο	17	17	Λετονία	4,3	18			
Εσθονία	18	19	Γερμανία	4,6	19			
Ισπανία	19	20	Εσθονία	4,6	19			
Ιταλία	19	20	Ιταλία	4,9	21			
Πορτογαλία	20	22	Ελλάδα	5,1	22			
Ελλάδα	20	22	Λιθουανία	6,1	23			
Σλοβακία	21	24	Πολωνία	10,7	24			
Ιρλανδία	21	24	Σλοβακία	11,1	25			

ΔΕΙΚΤΗΣ 13 Εκπομπές αερίων επιβλαβητικών για το φαινόμενο του θερμοκηπίου (έτος βάσης = 100) 2002			ΔΕΙΚΤΗΣ 14 Ενεργειακή ένταση της οικονομίας 2002			ΔΕΙΚΤΗΣ 15 Όγκος μεταφορών 2002		
ΧΩΡΑ	ΤΙΜΗ	ΚΑΤΑΤΑΞΗ	ΧΩΡΑ	ΤΙΜΗ	ΚΑΤΑΤΑΞΗ	ΧΩΡΑ	ΤΙΜΗ	ΚΑΤΑΤΑΞΗ
Λετονία	36,9	1	Δανία	123	1	Σλοβακία	62	1
Λιθουανία	39,8	2	Αυστρία	146	2	Πολωνία	70	2
Εσθονία	44,8	3	Ιρλανδία	164	3	Δανία	85	3
Πολωνία	67,7	4	Γερμανία	165	4	Ηνωμένο Βασίλειο	86	4
Ουγγαρία	69,0	5	Ιταλία	184	5	Σουηδία	90	5
Σλοβακία	71,8	6	Γαλλία	187	6	Ουγγαρία	91	6
Τσεχία	74,3	7	Λουξεμβούργο	198	7	Σλοβενία	92	7
Γερμανία	81,1	8	Ολλανδία	202	8	Κύπρος	93	8
Λουξεμβούργο	84,9	9	Ηνωμένο Βασίλειο	212	9	Φιλανδία	95	9
Ηνωμένο Βασίλειο	85,1	10	Βέλγιο	214	10	Γαλλία	96	10
Σουηδία	96,3	11	Σουηδία	224	11	Ολλανδία	97	11
Γαλλία	98,1	12	Ισπανία	229	12	Βέλγιο	100	12
Σλοβενία	98,7	13	Πορτογαλία	254	13	Τσεχία	100	12
Δανία	99,2	14	Ελλάδα	258	14	Γερμανία	102	14
Ολλανδία	100,6	15	Μάλτα	264	15	Ιταλία	103	15
Βέλγιο	102,1	16	Φιλανδία	272	16	Λουξεμβούργο	110	16
Φιλανδία	106,8	17	Κύπρος	280	17	Λιθουανία	119	17
Αυστρία	108,5	18	Σλοβενία	343	18	Αυστρία	120	18
Ιταλία	109,0	19	Ουγγαρία	564	19	Λετονία	123	19
Ελλάδα	126,5	20	Πολωνία	650	20	Πορτογαλία	126	20
Μάλτα	128,5	21	Λετονία	759	21	Ελλάδα	127	21
Ιρλανδία	128,9	22	Τσεχία	921	22	Ιρλανδία	133	22
Ισπανία	139,4	23	Σλοβακία	964	23	Ισπανία	137	23
Πορτογαλία	141,0	24	Εσθονία	1156	24	Εσθονία	177	24
Κύπρος	150,0	25	Λιθουανία	1273	25			

Πηγή: ΣΕΒ, με βάση τα στοιχεία της έκθεσης: "Facing the Challenge, The Lisbon strategy for growth and employment", High Level Group chaired by Wim Kok, Νοέμβριος 2004

Παρόλα αυτά η σχετική βελτίωση των επιδόσεων της Ελλάδας κατά την περίοδο 1999 – 2003 ήταν μεγαλύτερη από την πρόοδο των άλλων χωρών.

Πιο συγκεκριμένα, η βελτίωση της Ελλάδας ήταν μεγαλύτερη 5 δείκτες και ίδια σε έναν δεί-

κτη. Στον πίνακα που ακολουθεί φαίνεται σε ποιους δείκτες η Ελλάδα σημείωσε μεγαλύτερη, μικρότερη ή ίδια πρόοδο με το μέσο όρο των 15 παλαιών μελών.

Πίνακας 3: Δείκτες στους οποίους η Ελλάδα σημείωσε μεγαλύτερη, μικρότερη ή ίδια πρόοδο με το μέσο όρο της Ε.Ε.-15

Μεγαλύτερη πρόοδος	Μικρότερη πρόοδος	Ίδια πρόοδος
- Κατά κεφαλήν ΑΕΠ	- Ποσοστό απασχόλησης εργαζόμενων μεγαλύτερων ηλικιών	- Ποσοστό απασχόλησης γυναικών
- Παραγωγικότητα εργασίας ανά απασχολούμενο	- Δαπάνες για έρευνα και ανάπτυξη	
- Ποσοστό απασχόλησης	- Διασπορά περιφερειακών ποσοστών απασχόλησης	
- Αποκτηθείσα εκπαίδευση	- Εκπομπές αερίων επιβαρυντικών για το φαινόμενο του θερμοκηπίου	
- Επιχειρηματικές επενδύσεις	- Ενεργειακή ένταση οικονομίας	
- Συγκριτικά επίπεδα τιμών		
- Ποσοστό γενικού πληθυσμού στο όριο της φτώχειας		
- Ποσοστό γενικού πληθυσμού σε μακροχρόνια ανεργία		
- Όγκος μεταφορών		

Πηγή: ΣΕΒ, με βάση τα στοιχεία της έκθεσης: "Facing the Challenge, The Lisbon strategy for growth and employment", High Level Group chaired by Wim Kok, Νοέμβριος 2004

Αν γίνει κατάταξη των χωρών σύμφωνα με τον αριθμό των δεικτών που σημείωσαν μεγαλύτερη, μικρότερη ή ίδια πρόοδο με το μέσο όρο της Ε.Ε.-15 τότε η Ελλάδα καταλαμβάνει την πρώτη θέση (Πίνακας 4).

Πίνακας 4: Κατάταξη χωρών σύμφωνα με τον αριθμό των δεικτών που είχαν μεγαλύτερη, μικρότερη ή ίδια πρόοδο με το μέσο όρο της Ε.Ε.-15

Κατάταξη	Χώρα	Αριθμός δεικτών με μεγαλύτερη βελτίωση από το μέσο όρο της Ε.Ε. των 15	Αριθμός δεικτών με την ίδια βελτίωση με το μέσο όρο της Ε.Ε. των 15	Αριθμός δεικτών με μικρότερη βελτίωση από το μέσο όρο της Ε.Ε. των 15
1	Ελλάδα	9	1	5
2	Ηνωμένο Βασίλειο	8	2	5
3	Δανία	8	1	5
4	Σουηδία	7	3	5
5	Ισπανία	7	2	6
6	Βέλγιο	7	1	7
7	Ιταλία	7	0	8
8	Γαλλία	6	5	4
9	Ιρλανδία	6	2	6
10	Φιλανδία	5	2	8
11	Ολλανδία	4	2	9
12	Αυστρία	3	2	10
13	Λουξεμβούργο	3	0	10
14	Γερμανία	2	4	9
15	Πορτογαλία	3	0	12

Πηγή: ΣΕΒ, με βάση τα στοιχεία της έκθεσης: "Facing the Challenge, The Lisbon strategy for growth and employment", High Level Group chaired by Wim Kok, Νοέμβριος 2004

4. Οι παράγοντες που τροφοδότησαν την ανάπτυξη στο παρελθόν έχουν ήδη εξασθενήσει – Η ανταγωνιστικότητα βάση για το μέλλον

Επομένως η συμβολή της Ελλάδας στην υλοποίηση των στόχων της Λισαβόνας ήταν σημαντική κατά τα προηγούμενα χρόνια. Μπορεί όμως να συνεχιστεί αυτή η πορεία ώστε να βελτιωθεί και η θέση της χώρας σύμφωνα με τους δείκτες που χρησιμοποιούνται για την αξιολόγηση της επίτευξης των στόχων αυτών;

Κοινή συνισταμένη των απόψεων όλων των αναλυτών της ελληνικής οικονομίας, εθνικών και διεθνών, είναι ότι η ανάπτυξη της ελληνικής οικονομίας των τελευταίων ετών τροφοδοτήθηκε από παράγοντες που δεν θα επαναληφθούν στο μέλλον:

➤ **Πρώτον**, τη δημοσιονομική προσαρμογή, που, όσο

ατελής και εάν θεωρήσουμε ότι ήταν, οδήγησε στην ένταξη στην ΟΝΕ και είχε ως αποτέλεσμα την δημιουργία συνθηκών οικονομικής σταθερότητας και μεγαλύτερης βεβαιότητας για τις προοπτικές της χώρας, ενώ παράλληλα διευκόλυνε την μεγάλη πτώση των επιτοκίων.

➤ **Δεύτερον**, τις ιδιωτικές επενδύσεις, τόσο σε εξοπλισμό όσο και σε κατασκευές, που αυξήθηκαν υπό την παράλληλη επίδραση μειωμένων επιτοκίων, αυξημένης κερδοφορίας και καλών προοπτικών, τροφοδοτώντας μία υγιή και συνεχή αύξηση της τελικής ζήτησης στην οικονομία.

➤ **Τρίτον**, τη δαπάνη των πόρων του Β' και του Γ' ΚΠΣ και την ολυμπιακή προετοιμα-

σία που ενίσχυσαν αυτή την εικόνα συμπληρώνοντας τον ενάρετο κύκλο της ανάπτυξης με αυξημένες δημόσιες δαπάνες σε υποδομές.

Για να συνεχίσουμε να επιτυγχάνουμε υψηλούς ρυθμούς ανάπτυξης στο μέλλον χρειάζεται να αναπροσανατολίσουμε τις προσπάθειές μας και να υλοποιήσουμε τις αναγκαίες προσαρμογές και βελτιώσεις. Το ζητούμενο είναι να απελευθερώσουμε το οικονομικό δυναμικό της χώρας και της Ευρώπης. Είναι απαραίτητο για να διατηρήσουμε το ευρωπαϊκό κοινωνικό μοντέλο, που αποτελεί το θεμέλιο της κοινωνικής δικαιοσύνης και μιας κοινωνίας που παρέχει ευκαιρίες σε όλους.

Η ανταγωνιστικότητα είναι το ζητούμενο στη νέα φάση ανάπτυξης της ελληνικής οικονομίας.

5. Προτάσεις πολιτικής

Η εμπειρία των τελευταίων ετών αποδεικνύει πως η επιδίωξη στόχων με συγκεκριμένο χρονικό ορίζοντα, όπως η συμμετοχή της χώρας στην ΟΝΕ και η διοργάνωση των Ολυμπιακών Αγώνων συνέβαλλαν σε καλές επιδόσεις της χώρας. Η επίτευξη των στόχων της Λισαβόνας ύστερα από την ενδιάμεση αναθεώρησή της αποτελεί τη νέα πρόκληση τόσο για την Ε.Ε. όσο και για την

Ελλάδα ώστε να καταφέρει να διατηρήσει τους υψηλούς ρυθμούς ανάπτυξης στη νέα φάση στην οποία εισέρχεται και να επιτύχει την πραγματική σύγκλιση με το μέσο όρο της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε όρους βιοτικού επιπέδου, παραγωγικότητας, μισθών, ποιότητας ζωής.

Η ανάγκη αποτελεσματικής εφαρμογής της στρατηγικής

της Λισαβόνας στην Ελλάδα είναι στενά συνδεδεμένη με την μείζονα επιδίωξη της βελτίωσης της ανταγωνιστικότητας. Γι' αυτό και η υλοποίηση των στόχων της Λισαβόνας είναι πολύ περισσότερο επιτακτική στην Ελλάδα σε σχέση με τα υπόλοιπα κράτη μέλη. Η εκπλήρωση αυτών των στόχων μας αφορά όλους.

Έτσι θα επιτύχουμε

- ✓ **την αύξηση της απασχόλησης**
- ✓ **την πραγματική σύγκλιση της Ελλάδας με την Ε.Ε.**
- ✓ **τη βελτίωση του βιοτικού επιπέδου**
- ✓ **την άνοδο της ποιότητας ζωής και του περιβάλλοντος**

Τρεις τομείς προτεραιότητας

Χρειάζεται να ιεραρχήσουμε τους στόχους και τις δράσεις μας. Οι προσπάθειές μας για την επίτευξη των στόχων της Λισαβόνας σε εθνικό επίπεδο πρέπει να επικεντρωθούν σε τρεις τομείς:

Το επιχειρηματικό περιβάλλον

Ο πρώτος τομέας αφορά στο επιχειρηματικό περιβάλλον, στη λειτουργία της Δημόσιας Διοίκησης και στις σχέσεις της με τις επιχειρήσεις. Χρειάζεται να βελτιωθεί ουσιαστικά το νομοθετικό και ρυθμιστικό πλαίσιο αλλά και οι υποδομές ώστε η Ελλάδα να γίνει ένα ελκυστικότερο μέρος για επενδύσεις και εργασία. Προβλήμα-

τα σχετικά με την πολυνομία, τη γραφειοκρατία, την αδιαφάνεια, τη χαμηλή παραγωγικότητα, τις απρόβλεπτες αλλαγές κανόνων, το υψηλό κόστος λειτουργίας, τις καθυστερήσεις, τις συνεχείς αναβολές και τη διαφθορά αποθαρρύνουν την υγιή επιχειρηματικότητα και ενισχύουν την επιχειρηματικότητα με βραχύ ορίζοντα, που αποβλέπει στο γρήγορο και ευκαιριακό κέρδος, πριν τα πράγματα αλλάξουν πάλι.

Η κοινωνία της γνώσης

Ο δεύτερος τομέας συνδέεται με την κοινωνία της γνώσης. Η γνώση σε συνδυασμό με την έρευνα, την ανάπτυξη και την καινοτομία είναι οι θεμελιώδεις παράγοντες για τη

βελτίωση της παραγωγικότητας. Το 2002 στη Βαρκελώνη τέθηκε ο στόχος ως το 2010 οι δαπάνες για έρευνα και ανάπτυξη να αντιστοιχούν στο 3% του ΑΕΠ κατά μέσο όρο στην Ευρώπη. Για την Ελλάδα ο στόχος είναι οι δαπάνες αυτές να φτάσουν το 1,5% του ΑΕΠ. Δεν θα είχε όμως χρήσιμα αποτελέσματα να σπεύσουμε να αυξήσουμε τις δαπάνες για έρευνα και ανάπτυξη πριν βελτιωθούν οι μηχανισμοί και οι προϋποθέσεις για παραγωγική τους χρησιμοποίηση. Πρέπει παράλληλα η καινοτομικότητα και η διάδοση της χρήσης των τεχνολογιών πληροφορίας και επικοινωνιών να αποτελέσουν προτεραιότητα ύψιστης σημασίας.

Το ανθρώπινο δυναμικό και η αύξηση της απασχόλησης

Ο τρίτος τομέας σχετίζεται με το ανθρώπινο δυναμικό και την αύξηση της απασχόλησης. Το εκπαιδευτικό σύστημα χρειάζεται να αναπτύσσει ολοκληρωμένους ανθρώπους με κριτική σκέψη, ικανούς να αντιλαμβάνονται εγκαίρως τις αναπτυσσόμενες δυνάμεις στα εθνικά και διεθνή συστήματα οικονομικών και στρατηγικών σχέσεων, ανθρώπους επίσης

που έχουν άριστη γνώση των τελευταίων επιστημονικών και τεχνολογικών εξελίξεων και αναλαμβάνουν πρωτοβουλίες, καθώς και τις ευθύνες και κινδύνους που συνεπάγονται αυτές.

Πρέπει παράλληλα να αντιμετωπιστούν οι παράγοντες που δεν επιτρέπουν νέες και καλύτερες θέσεις εργασίας τη στιγμή που το ποσοστό ανεργίας στην Ελλάδα είναι υψηλότερο

και η συμμετοχή στο εργατικό δυναμικό χαμηλότερη σε σχέση με το μέσο όρο της Ε.Ε. Βασικά στοιχεία για την τόνωση της αγοράς εργασίας είναι ο εκσυγχρονισμός των συστημάτων κοινωνικής πρόνοιας και η βελτίωση των εργασιακών ρυθμίσεων ώστε να αυξηθεί η προσαρμοστικότητα των εργαζόμενων και των επιχειρήσεων και η ελαστικότητα της αγοράς εργασίας.